II K

М. Ф. Ахундов адына Азәрбайчан Республикасы Умуми Китабханасы
Инв. №

Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

ӘДӘБИЙЙАТ ГӘЗЕТИ

Азәрбайчан Совет Язычылары Иттифагы Идарә Һей'әтинин органы

22 (671) | Чүмә ахшамы 7 август 1952-чи ил | гиймәти 40 гәпик

БУ НӨМРӘДӘ

1-чи сәһифәдә:

В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналынын ачылышына һәср эдилмиш митинг иштиракчыларынын Иосиф Виссарионович Сталин йолдаша мәктубу.

Осман Сарывәлли—«Иосиф Сталин» кәмиси (шеир).

М. Сейидзадә—Чайлар бирләшир (шеир).

Гардаш республикаларда

2-чи сәһифәдә:

Алексис Пәрнис—Сталин (шеир).

Пәнаһ Хәлилов—Гардаш күрчү халгынын бөйүк шаири.

Давид Гурамишвили—Ениетмәләрә хитаб (шеир).

3-чү сәһифәдә:

Мәс'уд Вәлиев—Дан сөкүләндә

М. А. Султанов—Бөйүк һуманист алим—Әбу Әли Ибн Сина.

4-чү сәһифәдә:

Гулам Мәммәдли—Александр Дурдин.

Юсиф Сүлейманов—Иншаатчылар.

В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналынын ачылышына һәср эдилмиш митингин иштиракчыларындан

МОСКВА, КРЕМЛ.

Иосиф Виссарионович СТАЛИН йолдаша

Әзиз Иосиф Виссарионович!

Биз, тарихи һадисәйә—В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналынын ачылышына һәср эдилән митингә топлашмыш ени су йолунун иншаатчылары вә истисмар ишчиләри, Сталинград вә Ростов вилайәтләри заводларынын, фабрикаларынын, тикинтиләринин стахановчулары вә колхозчулары, Сизә, мүдрик рәһбәримизә, мүәллимимизә өз сәмими саламымызы көндәрир вә ССРИ халгларынын, бүтүн тәрәггипәрвәр бәшәриййәтин рифаһы вә хошбәхтлийи үчүн Сизә узун өмүр вә чансағлығы арзу эдирик!

Коммунизмин бөйүк тикинтиләринин илки ишә салынды. Ики бөйүк чайын—Волга илә Донун бирләшдирилмәси һаггында халгымызын әсрләр бою бәслядийи арзу еринә етирилди. ССР Иттифагынын Авропа һиссәсиндәки бүтүн дәнизләрин ваһид су нәглиййаты системиндә бирләшдирилмәсинә даир бөйүк Сталин планынын еринә етирилмәси баша чатдырылды. Өлкәнин ән бөйүк игтисади районларыны бирләшдирән вә дүняда ән бөйүк канал олан кәмичилик йолу шимал дәнизләриндән башламыш субтропик районларадәк бүтүн өлкәдән кечиб кедир. Вәтәнимизин пайтахты Москва инди беш дәнизин лиманы олмушдур.

Бүтүн совет халгы Волга—Дон каналынын ачылышы һаггында ССРИ Назирләр Советинин гәрарыны вә бу канала В. И. Ленинин өлмәз адынын верилмәси һаггында ССРИ Али Совети Рәясәт Һей'әтинин Фәрманыны чох шадлыгла, өз бөйүк вә көзәл сосялист вәтәни үчүн вәтәнпәрвәрлик ифтихарилә гаршыламышдыр.

Владимир Илич Ленин һәлә совет һакимиййәтинин илк күнләриндә, Сталин йолдаш, Сизинлә бирликдә өлкәмиздә коммунизм гурмаг планыны, электрикләшдирмә бинөврәси үзәриндә тәбиәтин дәйишдирилмәси планыны һазырлаяркән Волга—Дону Русиянын керидә галан чәнуб-шәрг вилайәтләринин игтисадиййатыны еннидән гура билән гүдрәтли бир васитә һесаб этмишди.

В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналы мүгәддәс торпагда чәкилмишдир, бу торпагда вәтәнимизин мүгәддәраты ики дәфә һәлл эдилмишдир, совет халгы бурада, Сталин йолдаш, Сизин мүдрик рәһбәрлийинизлә бүтүн дүня үчүн тарихи әһәмиййәти олан гәләбәләр газанмышдыр. Букүн Сизин шанлы адынызы дашыян шәһәрдә биз дә бүтүн совет халгы илә бирликдә динч ярадычы әмәйин ени, көркәмли гәләбәсини гейд эдирик.

В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналыны бүтүн өлкәмиз, чохмилләтли Совет Иттифагынын бүтүн гардаш республикалары чәкмишләр.

Коммунизмин биринчи бөйүк тикинтисинин баша чатдырылмасы, бүтүн өлкәләрин милйонларла зәһмәткешини чох севиндирмишдир. Бүтүн дүнянын садә адамлары коммунизм гурмагда олан совет халгынын сүлһсевәр сиясәт еритдийини вә динч ишлә мәшғул олдуғуну бир даһа айдын йәгин этдиләр.

АБШ империалистләри ени дүня мүһарибәси янғыныны аловландырыб Кореянын динч шәһәр вә кәндләрини мәһв этдикләри, мүнбит торпаглары, бағлары вә тарлалары виран гойдуглары бир заманда, совет адамлары тәбиәти дәйишдирәрәк чансыз сәһралары өзүнә табе эдир, мәһсул боллуғуна сәбәб олан сүн'и дәнизләр вә каналлар ярадырлар.

Сталин йолдаш, Сизин мүдрик көстәришләринизә әсасән Волга—Дон тикинтиси дүня һидротехникасы тарихиндә биринчи дәфә олараг мүрәккәб халг тәсәррүфат мәсәләләрини комплекс шәкилдә һәлл этмишдир. Инди ени су йолунда йүзләрлә кәми ишләйиб мүһүм йүкләр—тахыл, көмүр, нефт, тахта-шалбан, тикинти материаллары дашыйыр. Ишә салынмыш олан Симлянск су-электрик стансиясы сәнаеә вә кәнд тәсәррүфатына электрик энержиси вермишдир. Кечмишдә гураг олан торпагларын биринчи 100 мин һектарына чанландырычы су верилмишдир. Симлянск дәнизинин су эһтиятларындан вә Симлянск су-электрик стансиясынын учуз электрик энержисиндән истифадә этмәклә «гара елләр» вә тозанаглы гасырғалар дияры чичәкләнән вә бол мәһсул верән мүнбит ерә чеврилир.

Волга—Дон каналынын чәкилмәси өлкәмиздә коммунизм гурмаг үчүн, Сталин йолдаш, Сизин һазырламыш олдуғунуз програмы һәята кечирмәйин көзәл бир нүмунәсидир. Волга—Дон тикинтиси совет сәнаеинин яратдығы ән ени сосялист техникасына йийәләнән минләрлә иншаатчы үчүн көзәл бир мәктәб олмушдур. Коммунизмин биринчи бөйүк тикинтисинин кениш иншаат мейданчаларында элм вә техниканын ән мүһүм мәсәләләри һәлл эдилмишдир.

Биз иншаатчылар Волга—Донда иши гуртардыгдан сонра өз тәчрүбә вә билийимизи Сталин дөврүнүн дикәр бөйүк тикинтиләринин иншаатчыларына верәчәйик, партия вә һөкумәтин тапшырыгларынын еринә етирилмәси уғрунда даһа гәтиййәтлә вә даһа артыг сә'йлә мүбаризә апарачағыг. Сталин йолдаш, Сизи әмин эдирик ки, Сталинград вә Ростов вилайәтләринин зәһмәткешләри сәнае вә кәнд тәсәррүфатынын даһа сүр'әтлә инкишаф этмәси үчүн, гураглыг үзәриндә там гәләбәни тә'мин эдән горуючу мешәликләрин, көлләрин вә су һовузларынын, суварма вә сучыхарма системләринин ярадылмасына даир үмумдөвләт вәзифәләрини мүвәффәгиййәтлә еринә етирмәк үчүн вар гүввәләрини сәрф эдәчәкләр.

Сталин йолдаш! Сталинград шәһәри вә Сталинград вилайәтинин зәһмәткешләри Сизи әмин эдирләр ки, онлар дүняда ән бөйүк Сталинград су-электрик стансиясынын тикилмәсини мүвәффәгиййәтлә баша чатдырмаг үчүн вар гүввәләрини сәрф эдәчәкләр. Биз, бүтүн бунларла вәтәнимизин даһа гүдрәтли олмасы, адамларымызын яшайышынын даһа көзәл вә шән олмасы йолунда апарылан үмуми ишә ени ярдым көстәрмиш олачағыг.

Кечирдийимиз әзәмәтли күнләр үчүн, гүдрәтли вәтәнимиз үчүн, болшевик партиямыз үчүн бүтүн совет халгы илә бирликдә биз дә бир ағыздан Сизә дейирик: сағ олун, мүдрик рәһбәримиз вә атамыз! Узун илләр яшайын вә бизи коммунизмин там гәләбәсинә чатдырын!

Яшасын сосялист вәтәнимиз!

Яшасын совет халгынын бүтүн гәләбәләринин илһамчысы вә тәшкилатчысы олан Ленин—Сталин партиясы!

Яшасын мүдрик рәһбәримиз вә мүәллимимиз, коммунизмин бөйүк ме'мары, бүтүн дүняда сүлһүн байрагдары—әзизимиз Сталин йолдаш!

„ИОСИФ СТАЛИН“ КӘМИСИ

Волга саһилиндә бир тәнтәнә вар,
Елләр шәнлик эдир сәһәрдән бәри...

Ярадан инсанлар, гуран инсанлар
Тутмуш башдан-баша кениш дүзләри.

Гочанын, чаванын, оғланын, гызын
Байрам шәнлийидир бу той, бу дүйүн...
Бөйүк ядикары заманамызын—
Волга—Дон каналы ачылыр букүн.

Сынагдан чыхмышыг һүнәрлә мин йол,
Енә дә сынадыг ирадәмизи;
Ленинин адыны дашыян бу йол
Ени бир аләмә апарыр бизи.

Сулар мәчрасыны дәйишир һәр ил,
Дәнизләр бирләшир, көлләр бирләшир...
Ялныз кур чайларын мәчрасы дейил,
Тәбиәт дәйишир, иглим дәйишир.

Гардашлыг әлини верди Москва—
Ағ дәниз көрүшдү Гара дәнизлә
Шималдан Чәнуба хош һава кәлди
Алдыг о һавадан биз күләр үзлә.

Кәлир теплоходлар, кәнчләр онларын
Бәзәкли дөшүнә чичәкләр дүзүр.
Элә бил кәмиләр суда үзмәйир,
Әлван чичәкләрин ичиндә үзүр.

Москва чайынын һәр дамласыйла
Дада кәләчәкдир шоран дәнизләр.
Онун ширин сую, хош һавасыйла
Пәрвәриш тапмышыг һәмишә бизләр...

Су кәлди... Бағчалар, бағлар солмады,
Эйванлар бүрүндү көй сармашыға;
Арзулар, диләкләр накам галмады,
Чөлләр суя дойду, көзләр ишыға.

Дүзүлүб далбадал кәлир кәмиләр,
Нечә севинмәйим, бунлар бизимди...
Һәр ким зәһмәт чәкиб, көстәриб һүнәр
О, габаг чәркәдә әйләшиб инди.

Бәндләри кечдикчә ағыр кәмиләр
Су, өз ятағында энир, йүксәлир...
Һәр вахт өн сырада кәлдийи кими,
Биринчи «Иосиф Сталин» кәлир.

ОСМАН САРЫВӘЛЛИ.

27 июл 1952-чи ил.

ЧАЙЛАР БИРЛӘШИР

Әмәйин гүдрәтилә
Бирләшди Донла Волга.
Торпаға һәят верди
Көпүкләнән һәр далға.

Канал чәкиб яратдыг
Мави көзлү бир дәниз.
Тәбиәти дәйишди
Әзмимиз, ирадәмиз.

Нәғмә кими курлайыр
Чошғун суларын сәси.
Өлкәмдә коммунизмин
Гоюлуб бинөврәси.

Дөнүб парлаг улдуза,
Көм-көй далғалар яныр.
Сталин, дүһасилә
Һәр тәрәф ишыгланыр.

Бу канала верилиб
Бөйүк Ленинин ады.
Чүнки одур дүняда
Коммунизмин устады.

М. СЕЙИДЗАДӘ.

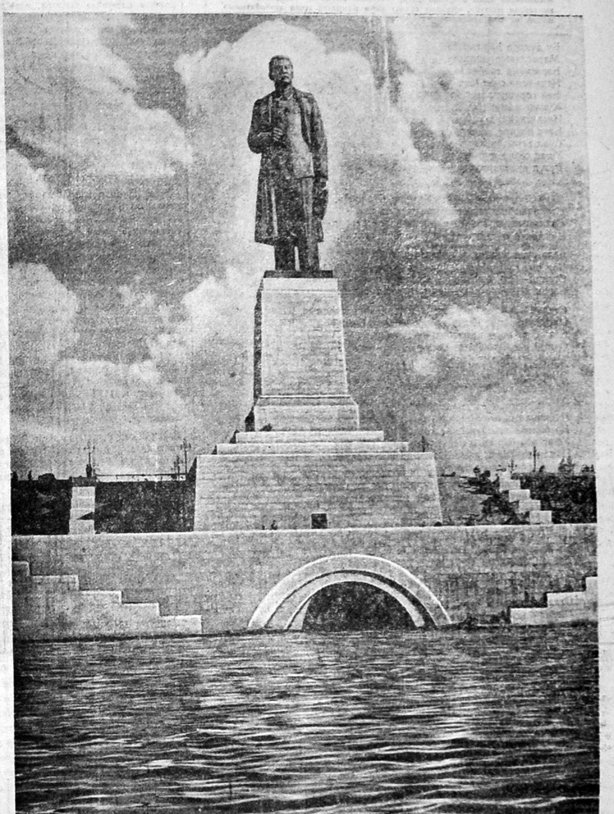

В. И. Ленин адына Волга—Дон кәмичилик каналынын кирәчәйиндә гоюлмуш И. В. Сталинин һейкәли.

Гардаш республикаларда

Азәрбайчан маһны вә рәгс ансамблынын Латвияда бөйүк мүвәффәгиййәти

Ригая гастрола кәлмиш Азәрбайчан дөвләт маһны вә рәгс ансамблыны Совет Латвиясы пайтахтынын ичтимаиййәти сәмимиййәтлә вә күләр үзлә гаршылады. Ансамбл Ригая кәлмәздән әввәл Күрчүстан, Эрмәнистан вә Литва ССР-нин бир сыра шәһәрләриндә концертләр вермишдир. Бу концертләр мүвәффәгиййәтлә кечмишдир. Прибалтикада илк дәфә чыхыш эдән Азәрбайчан маһны вә рәгс ансамблынын коллективи Вилнүс, Каунас вә Шауляй шәһәрләриндә сәмими гаршыланмышдыр.

Маһны вә рәгс ансамблынын шән вә көзәл концертләри Латвия пайтахтынын мәдәни һәятында әһәмиййәтли бир һадисә олуб Азәрбайчан халгынын инчәсәнәтинин мүвәффәгиййәт вә наилиййәтләрини парлаг сурәтдә нүмайиш этдирди.

Ансамблын ифа этдийи маһныларда совет сосялист дөвләтинин күч вә гүдрәтинин әсасы вә түкәнмәз мәнбәи олан—ССРИ халгларынын сарсылмаз Сталин достлуғу идеясы парлаг ифадә эдилмишдир.

Инди Латвия пайтахтынын вә Совет Иттифагынын бир чох башга шәһәрләринин он минләрлә зәһмәткешинин истираһәт этдийи Рига саһилләриндәки Дзинтаридә тамашачыларла долмуш концерт салонунда ансамблын биринчи чыхышы да чох бөйүк мүвәффәгиййәтлә кечди. Ригалылар композитор Султан Һачыбәйовун ансамбл тәрәфиндән ифа эдилән вә әзәмәтли сәсләнән «Сталин һаггында маһнысыны» курултулу алгышларла гаршыладылар. Халгын әмәк гәһрәманлыгларыны тәрәннүм эдән сүита, композитор Сәид Рүстәмовун «Әмәк маһнысы», композитор Чаһанкир Чаһанкировун «Москва һаггында маһнысы», рус, Украйна, күрчү, эрмәни вә өзбәк халгларынын маһнылары яхшы ифа эдилди.

Ансамбл бир чох рәгс вә маһнылары ики дәфә ифа этмишдир.

Ансамблын рәгсчиләр групунун чыхышлары тамашачылар тәрәфиндән даһа бөйүк рәғбәтлә гаршыланды. Рәгсләрин бөйүк сүр'әтлә ифа эдилмәси Латвия тамашачыларыны һейран эдир. Програмын хореография һиссәсиндә «Дағ ләзкинкасы», «Колхоз рәгси», «Чобан рәгси», «Мәзәли һадисә» адлы зарафат рәгси вә башгалары өз темпераменти вә эмосионаллығы э'тибарилә хүсусилә фәргләнир. «Үзүм йығымы» вә «Совет Ордусу һаггында маһны», гадын вә кишиләр тәрәфиндән коллектив шәкилдә ифа олунмуш рәгс вә маһнылар тамашачылары чох марагландырды.

Солистләрдән Азәрбайчан ССР әмәкдар артисти Әлибаба Абдуллаев, Түту Һәмидова, Үмумдүня кәнчләр фестивалынын лауреатларындан Бөйүкага Мәммәдов вә Микайыл Исрайылов, һабелә ансамблын рәгсчиләр групунун башга иштиракчылары Азәрбайчан рәгсләрини бөйүк бир усталыгла ифа этдиләр. Ансамблын рәгсчи гызлары мәһарәтлә ифа этдикләри рәгсләр яхшы тә'сир бағышлады.

Литва әдәбиййаты вә инчәсәнәти онкүнлүйү мүнасибәтилә

Литва ССР дөвләт бәдии әдәбиййат нәшриййаты бу илин ахырында Москвада кечириләчәк Литва әдәбиййаты вә инчәсәнәти онкүнлүйү мүнасибәтилә бир сыра китаблары рус дилиндә нәшр эдир.

Сталин мукафаты лауреатлары шаир А. Вентслов вә Т. Тилвитисин сечилмиш әсәрләри, Литванын ингилабчы шаири Ю. Янонисин шеирләри айрыча китаб шәклиндә чапдан чыхачагдыр.

П. Тсвирканын ики чилдлик әсәрләри нәшрә һазырланыр. Мүәллифин бу яхынларда рус дилинә тәрчүмә олунан вә американ һәят тәрзини ифша эдән «Франк Крук» романы, «Доюран торпаглар» романы, һәмчинин һекайәләри бу китаблара дахил эдиләчәкдир. Ю. Жемайтенин һекайәләр китабы бурахылыр.

Ушаглар үчүн язылан китабларын рус дилиндә нәшр эдилмәсинә хүсуси диггәт етирилир. П. Тсвирканын «Неман өлкәсинин нағыллары» мәчмуәси чапдан чыхмышдыр, М. Слуцкисин, А. Балтрунасын вә башга мүәллифләрин һекайәләри чапа верилмишдир.

Нәшриййатын бу ил рус дилиндә бурахачағы китабларын үмуми тиражы милйон нүсхәдән артыг олачагдыр. Бунлардан башга нәшриййат бир сыра мусиги әсәрләрини чапа һазырлайыр. Литва халгынын үч йүз халг мелодиясы вә «Литва совет композиторларынын нәғмәләри» чап эдиләчәкдир.